

AINO KÄÄRIÄINEN

Tekstit sosiaalityössä

ASIAKIRJAT, KIRJOITTAMINEN JA TIEDONMUODOSTUS

Gaudeamus

VERTAISARVIOITU
KOLLEGIALT GRANSKAD
PEER-REVIEWED
www.tsv.fi/tunnus

Copyright © 2024 Aino Kääriäinen & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

KANSI: Jussi Jääskeläinen
TAITTO: Petri Latvala

KL 37.2 ♦ UDK 364

ISBN 978-952-345-281-7

PAINOPAIKKA: Tallinna Raamatutrükikoja OÜ, Tallinna 2024

Sisällys

LUKIJALLE	Sivu 7
I ALUKSI – TIEDONMUODOSTUKSEN ÄÄRELLE	13
II ASIAKIRJOJEN TIETO JA TEKSTIEN MÄÄRITTELYVALTA	18
Asiakirjojen tieto	18
Oma kokemustodellisuus ja ammatillinen tietäminen	21
Tietämisen taito	27
Objektiivinen ja subjektiivinen tietäminen	28
Viranomaistekstien määrittelyvalta	30
III ASIAKIRJOJEN KIRJOITTAMINEN	34
Asiallinen, selkeä ja ymmärrettävä kieli	34
Kirjoittaminen sosiaalityön konteksteissa	37
Intertekstuaalisuus sosiaalityön tekstien ominaisuutena	40
Sosiaalityöntekijän ääni asiakirjoissa	42
Mitä kirjoittamalla voi tehdä?	49
Olennaisen kirjoittaminen	53
IV ASIAKIRJOJEN LUKEMINEN	58
Lukeminen merkityksen luomisena	58
Lukemisen suunnat ja tulkinnat	59
Lukeminen asiakkaiden kanssa	64
V ASIAKIRJAT JA ASIAKKAAT	67
Tekstit vuorovaikutuksena	67
Asiakirjojen kirjoittaminen asiakkaiden kanssa	69
Asiakkaat omien asiakirjojensa lukijoina	75

VI LAPSET JA ASIAKIRJATIETO	79
Asiakirjoista kertominen lapselle	79
Lapsen äänen kirjoittaminen asiakirjaan	82
VII ASIAKIRJAT TIEDON RAKENTAMISESSA	88
Tulkinta ja väärinymmärtäminen	88
Argumentointi ja ideologiset koodit	91
Arviointitekstin rakentaminen kronologisesti	95
Genogrammi – perherakenteen ja suhteiden tekeminen näkyväksi	98
VIII ASIAKIRJAT TYÖN ARVIOINNISSA JA VALVONNASSA	102
Dokumentit arvioinnin ja valvonnan välineinä	102
Virheistä oppiminen	106
IX TEKNOLOGIA TIEDONMUODOSTUKSESSA	110
Sosiaalihuollon tietorakenteiden uudistamisen askelmerkit	110
Rakenteinen ja määrämuotoinen kirjaaminen	114
X EETTINEN DOKUMENTOINTI	121
Eettinen harkinta ja moraalinen vastuullisuus	121
Asiakirjat aikamatkaajina	126
Dokumentoinnin eettiset periaatteet	127
XI TIETÄMINEN, TIEDONMUODOSTUS JA DOKUMENTOINTI	130
Havainnot ja tietäminen	130
Tiedonmuodostuskulttuuri sosiaalityössä	133
Tiedollinen toimijuus ja yhdessä tietäminen	135
XII LOPUKSI – KOHTI TIEDOLLISTA TOIMIJUUTTA	138
VIITTEET	142
KIRJALLISUUS	151
KIITOKSET	165
KIRJOITTAJA	167